

Alcoholgebruik onder kinderen van 10 t/m 15 jaar

Laatst gewijzigd 1 september 2004 / Bestelnummer: U.2003.07

In dit factsheet vindt u de belangrijkste gegevens over het alcoholgebruik onder kinderen van tien tot en met vijftien jaar. Hieruit blijkt dat veel kinderen op te jonge leeftijd beginnen met drinken. Met name onder de veertien- en vijftienjarigen zijn veel kinderen die regelmatig drinken, sommigen zelfs meer dan tien glazen per keer. Uit recent onderzoek van het Trimbos-instituut (Monshouwer et al, 2004) blijkt dat het alcoholgebruik onder jonge tieners in vergelijking met vier jaar geleden flink is toegenomen.

1. Alcoholgebruik onder jonge tieners is toegenomen

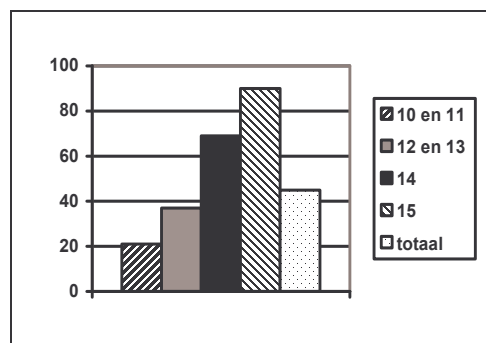
In vergelijking het Trimbos-onderzoek van vier jaar geleden (De Zwart et al, 2000) is het alcoholgebruik onder kinderen tot vijftien jaar gestegen, vooral bij de meisjes. In 1999 had 38% van de twaalfjarige meisjes ooit alcohol gedronken, in 2003 was dit percentage gestegen tot 68%. In dit onderzoek werd geen onderscheid gemaakt naar een slokje en een glas, zoals in het NIPO-onderzoek (zie punt 2). Verder blijkt uit het onderzoek dat dronkenschap onder jongens van twaalf tot en met achttien jaar in 2003 is afgenomen, terwijl dat voor meisjes van die leeftijd niet het geval is. Hierdoor zijn voor het eerst sinds 1988 evenveel meisjes als jongens in de maand voor de peiling dronken geweest (21%).

2. Bijna de helft van de kinderen heeft alcohol gedronken

De meeste kinderen (81%) van tien tot en met vijftien jaar hebben wel eens een slokje alcohol geprobeerd. Bijna de helft (45%) heeft minstens een glas gedronken (zie figuur 1) (Van de Pol en Duijser, 2003).

Per leeftijdsgroep is dat:

- 21% van de tien- en elfjarigen
- 37% van de twaalf- en dertienjarigen
- 69% van de veertienjarigen
- 90% van de vijftienjarigen

Figuur 1: Percentage kinderen dat minstens een glas alcohol heeft gedronken (naar leeftijd)

Jonge tieners van Marokkaans, Turkse of andere niet-westerse afkomst hebben minder ervaring met alcohol dan autochtonen. Ook Surinaamse en Antilliaanse kinderen drinken wat minder (Monshouwer et al, 2004).

3. Veel kinderen hebben recent alcohol gedronken

Van de kinderen uit groep zeven en acht van het basisonderwijs heeft bijna éénvijfde in de maand voorafgaand aan het onderzoek gedronken. Tot veertien jaar neemt dat snel toe: 31% van de twaalfjarigen en 43% van de dertienjarigen. Op veertienjarige leeftijd heeft 62% recent gedronken en op vijftienjarige leeftijd 70%.

Tot twaalf jaar drinken maar weinig kinderen minstens elke week alcohol. Met twaalf jaar drinkt 7% minstens elke week, met dertien jaar 16%, met veertien jaar 31% en met vijftien 52% (Monshouwer et al, 2004).

In groep zeven en acht drinken kinderen vooral thuis en bij familie en vrienden. In het voortgezet onderwijs wordt ook vaak in disco's en cafés gedronken (Monshouwer et al, 2004).

4. Vanaf dertien wordt in het weekend meestal meer dan één glas geconsumeerd

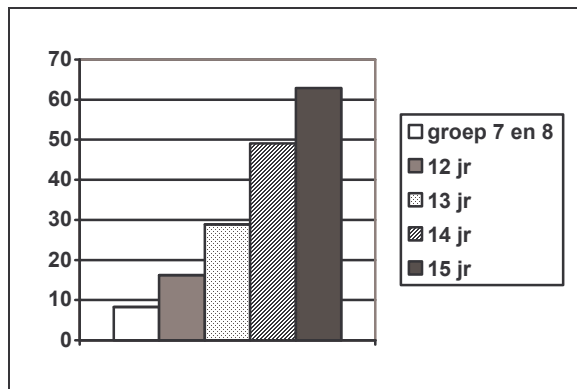
Van de kinderen die recent gedronken hebben, gebruiken de twaalfjarigen meestal gemiddeld één glas alcohol op een weekenddag. Eénderde drinkt twee tot vier glazen. Een enkeling drinkt meer.

Dertienjarigen drinken meestal twee tot vier glazen. Op veertienjarige leeftijd houdt slechts een kwart het bij één glas. Bijna één op de vijf jongens en één op de tien van de meisjes van vijftien drinkt meer dan tien glazen (Monshouwer et al, 2004).

5. Vanaf veertien is minstens de helft dronken geweest

Veel jonge tieners zijn ooit dronken geweest (zie figuur 2). In groep zeven en acht van het basisonderwijs is 8% van de kinderen ooit dronken geweest. De prevalentie van dronkenschap stijgt sterk met de jaren:

- 16% van de twaalfjarigen
- 29% van de dertienjarigen
- 49% van de veertienjarigen
- 63% van de vijftienjarigen

Figuur 2: Percentage kinderen die ooit dronken is geweest (naar leeftijd)

Tot veertien jaar komt het weinig voor dat jonge tieners in de maand voorafgaand aan het onderzoek dronken zijn geweest. Op veertienjarige leeftijd is dat bijna één op de vijf van degenen die recent gedronken hebben en op vijftienjarige leeftijd bijna één op de drie (Monshouwer et al, 2004).

6. Tijdens het uitgaan drinken kinderen vooral zwakalcoholhoudende dranken

Drie van de tien dertienjarigen gaat wel eens uit. Van de jonge tieners van veertien en vijftien jaar is dat ruim de helft. Een deel van hen drinkt tijdens het uitgaan: bijna éénvijfde van de dertienjarigen en bijna tweederde van de veertien- en vijftienjarigen. Deze jonge tieners drinken vooral zwakalcoholhoudende drank (tot 15% alcohol) (Bieleman, et al, 2004).

7. Premixen favoriete alcoholische drank

Onder kinderen van tien tot en met vijftien jaar zijn premixen, zoals Bacardi Breezer, het populairst. Hoe ouder jongens worden, des te populairder bier wordt. Vanaf twaalf á dertien jaar is bier bij hen

favoriet. Meisjes houden een duidelijke voorkeur voor premixen, ook als ze ouder worden. In de leeftijd van veertien tot en met achttien zijn ook postmixen (zelf gemixt), likeur, shooters en wijn populair (Monshouwer et al, 2004).

Bij het vragen naar de favoriete drank van kinderen blijkt dat fris bij de tien- tot en met dertienjarigen het wint van alcohol. Vanaf veertien jaar is alcohol populairder dan fris. Van de vijftienjarigen heeft nog maar één derde fris als favoriete drank. Het favoriete merk bij uitstek is Bacardi Breezer, maar ook Smirnoff Ice en Passoa Diablo doen het goed (Van de Pol en Duijser, 2003). Uit indicatief onderzoek blijkt dat Red Bull met rode wodka de meest gewaardeerde postmix is (Klungers, 2004).

8. Alcoholreclames en –merken goed bekend bij kinderen

Kinderen zijn goed bekend met alcoholreclames. Bijna drievijfde kan spontaan recente alcoholreclames opnoemen. Ruim viervijfde herkent ze na het zien van het reclamespotje. Vooral de reclames van Bacardi Breezer en Heineken (van eind 2002) worden hoog gewaardeerd (Van de Pol en Duijser, 2004).

Ook blijkt dat jonge tieners veel merken van alcoholhoudende drank kennen. Uit een indicatief onderzoek komt naar voren dat kinderen van elf tot en met vijftien spontaan gemiddeld vijf merken noemen. Bacardi Breezer en Heineken worden het meest genoemd. Over de genoemde drankmerken zeggen kinderen in 65% van de gevallen dat ze het merk geprobeerd hebben, vooral mixdranken, likeur en sterke drank (Klungers, 2004).

Bronnen

Pol, Martine van de & Duijser, Elisabeth (2003). *Meting alcoholgebruik jongeren. Onderzoek onder Nederlandse jongeren 10 t/m 15 jaar*. Amsterdam: NIPO.

Bieleman, B., Biesma, S., Kruijze, A. en Snippe, J. (2004). *Monitor alcoholverstreking jongeren 2003. Naleving leeftijdsgrenzen 16 en 18 jaar: metingen 1999, 2001 en 2003*. Groningen/Rotterdam: INTRAVALE.

Klungers, Jorinde (2004). *Jonge tieners en alcohol. Onderzoek naar het alcoholgebruik, de bekendheid met merken, het verkrijgen van alcohol en de opvoeding onder jongeren van elf tot en met vijftien jaar*. Utrecht: STAP.

Monshouwer, K., Dorselaer, S. van, Gorter, A., Verdurmen, J. en Vollebergh, W. (2004). *Jeugd en riskant gedrag. Kerngegevens uit het peilstationsonderzoek 2003*. Utrecht: Trimbos-instituut.

Zwart, W.M. de, Monshouwer, K. en Smit, F. (2000). *Jeugd en riskant gedrag. Kerngegevens 1999*. Utrecht: Trimbos-instituut.